

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Елена Илиева Драгозова, Лесотехнически университет,
Научна специалност „Икономика и управление“, Доктор по „Организация и управление на производството“.

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност в УНСС. Организация и управление на производството (индустрия)

Автор на дисертационния труд: Валдрин Дервишай

Тема на дисертационния труд: *Насърчаване текстилните и шивашките предприятия да използват иновативното лидерство на човешките ресурси: на примера на Косово.*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №1441/30.05.2022 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *Индустриален бизнес, Бизнес факултет* на УНСС по научна специалност Организация и управление на производството (индустрия), съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС №1606/11.07.2019 Обучението е осъществено в *свободна* форма през периода 10.7.2019 г. - 20.5.2022 г.

В изпълнение на минималните национални изисквания за ОНС „Доктор“, съгласно приложената справка, авторът е представил дисертационен труд /на англ. език/, автореферат /на български и на английски език/ и 4 публикации: 1 самостоятелна статия /под печат/ и 3 доклада от конференции /в съавторство/. Според заложените критерии:

- Изпълнява минималното изискване /50т./ за представен дисертационен труд и негов автореферат;
- Изпълнява минималното изискване за публикуване на статии и доклади /30т./ като е представил 1 самостоятелна статия в реферирани и индексирани списания /30т./ и 3 доклада от конференции в нереперирани издания /8,5т/, или общо 38,5т.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Рецензирият научен труд, разработен от Валдрин Дервишай е в общ обем от 171 страници. В структурно отношение се състои от въведение, три раздела и шест приложения. Библиографската справка включва 237 публикации /на английски език/. Основният текст на дисертационния труд, представен на 148 страници, включва въведение и предистория на изследването в първа глава; представяне на теорията за

човешкия капитал заедно с теориите за мотивацията и лидерството в глава втора; методологията на изследването в глава трета, както и представяне на основни резултати от проведено емпирично изследване. Структурата на съдържанието е нетрадиционна, но логически издържана, като следва линията, от дефиниране на основите на човешкия капитал, теориите за мотивацията и теориите за лидерството, до задълбочени емпирични изследвания, резултатите от които са направени изводите в заключението на дисертацията.

Разработката се характеризира с оригинално формулирани предмет, обект, цел и задачи на изследването, предложен и апробиран съответен методичен апарат за изпълнение на задачите и за постигане на поставената цел на изследване.

Литературата е съвременна, обхваща основни литературни източници, отразяващи различни школи в широк спектър от области.

Целта на дисертация е да се анализира ефектът от прилагането на лидерски практики в иновациите за текстилната и шивашка индустрия в Косово, като се използват съвременни изследователски методи.

Съдържанието на отделните глави показва, че заложените задачи са изпълнени и поставената цел е постигната.

В съдържателно отношение постигнатите резултати от докторант Валдрин Дервишай могат да бъдат синтезирани, както следва:

Глава 1. Въведение и предистория на изследването (Актуалност и формулиране на изследователския проблем).

В тази глава са дефинирани общите и специфични цели на изследването, ясно са поставени задачите и е формулиран основния изследователски проблем в дисертацията. Тук е очертан обхвата на теоретичното и приложно изследване като същевременно са поставени, напълно коректно, ограниченията на изследването. Направен е обобщен икономически профил на Косово, както и текущото състояние на развитие на текстилната и шивашката промишленост в страната. Според динамиката на развитие на този сектор и глобалната конкуренция авторът се е несочил към компетенции и способности на човешкия капитал, като основно конкурентно предимство за постигане на икономически растеж.

Глава 2. Литературен обзор (Теоретична основа, на която стъпва изследването).

В тази част на изследването е направен анализ на състоянието на икономиката на Косово, очертани са демографските характеристики и икономическите показатели на страната. В този раздел се дефинират и анализират задълбочено теориите за човешкия капитал и лидерството.

Авторът представя обосновка на използването на тези теории в дисертационното изследване. Той се спира на предизвикателствата, с които се сблъскват лидерските практики, докато се прилагат в текстилната и шивашка индустрия в Косово. Акцент се поставя върху иновациите и иновативните лидерски практики. Основният аргумент на докторанта е, че веднъж наложени като стандарт в практиката, тези лидерски иновативни практики ще доведат до положително икономическо въздействие върху този отрасъл на реалната икономика.

Глава 3. Методология на изследването.

В тази глава се представя дизайна и логиката, по която е проведено проучването. В този раздел авторът представя своя изследователския подход. Тук той

задълбочено разглежда различните видове изследователски методи като последователно разглежда: описателния подход, количествен подход, въпросника като изследователски инструмент, качествен подход и др. Тази глава също така представя основните емпирични техники, прилагани в процеса на емпирично изследване в дисертацията.

Глава 4. Резултати и анализи.

В тази глава се представя най-съществената информация съдържаща получените резултати и доказване на изследователската хипотеза. В този раздел е представен анализ на основните резултати от проведено емпирично изследване на текстилни и шивашки предприятия в Косово в три направления: човешки капитал и инвестиции в човешки капитал, иновации като фактор за растеж, и лидерството на иновациите в изследваните фирми в Косово. В обобщение са представени основни изводи относно мотивиране на персонала за използване на лидерски иновативни практики.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Макар и нетрадиционно по своята последователност и структура, представеното научно изследване постига научни и научно-приложни резултати, които са значими за теорията и практиката на иновационното лидерство и постигане на подобри конкурентни предимства, чрез иновации в създаването на човешки капитал със специфични знания, умения и компетенции. Разработената авторска методика обхваща различни методи, които са подходящи за получаване на достоверни резултати. Така в края на разработката е постигната целта и са формулирани логични изводи и препоръки.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приносите на представения труд могат да бъдат обособени в две направления:

С характер на научни приноси

1. Представено е задълбочено изследване на теориите за управление на човешките ресурси, включително теории за мотивацията и теории за лидерството, в контекста на прилагането им за постигане на иновационен растеж в текстилната и шивашка индустрия.
2. Обработени са широк набор от микро и макро данни за индустриално развитие в Косово и човешкия капитал, които допринасят за генериране на научно познание за обогатяване на научната литература за индустриално развитие на Косово.

С научно-приложен характер

1. Разработена е авторска методика, която съчетава различни изследователски методи, като комбинира методически инструменти за анализ на лидерството на човешкия фактори и за анализ на иновативния потенциал на компаниите. Особеното в разработената методика е, че тя е предназначена за точно определен субект: текстилните и шивашки предприятия в Косово.
2. В приложната част е проведен и са представени обобщения на широкомащабен анализ на текстилната и шивашка индустрия в Косово. Авторът разкрива текущото състояние на тази индустрия, както и прави прогнози за бъдещото развитие на сектора.
3. На основата на събрани количествени и качествени данни за голям брой фирми от текстилната и шивашка индустрия в Косово, е проведен задълбочен анализ на

използваните лидерски практики при управлението на човешкия капитал от една страна, и при използването на иновациите за насърчаване на растежа, от друга.

4. Приносни моменти се откриват и в проведения анализ, на възможността за насърчаване и мотивиране на персонала чрез използване на лидерски иновативни практики.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представени са 4 публикации по дисертационния труд, които отразяват проведени проучвания и получени резултати в хода на работа по дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат отговаря на всички изисквания като обем, структура и съдържание. В него са отразени най-важните елементи на научното изследване.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Считам, че представеният дисертационен труд е лично дело на докторанта. Основната ми препоръка е авторът да продължи научните си търсения и проучвания в сферата на мотивационното лидерство и да представя резултатите от тях на теорията и практиката. Нямам критични бележки.

8. Заключение

Всичко изложено до тук ми дава основание да гласувам с положителен вот „ДА“ за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Организация и управление на производството (индустрия)“ на Валдрин Дервишай.

Гр.София, 10.08.2022 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Елена Илиева Драгозова

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

OPINION

Related to: Ph.D. Thesis.

Topic: "FOSTERING TEXTILE AND APPAREL COMPANIES TO IMPLEMENT INNOVATION LEADERSHIP OF HUMAN RESOURCES: KOSOVO CASE".

PhD Candidate: Valdrin Dervishaj

A member of the scientific jury prepared the opinion: Assoc. Prof. Elena Ilieva Dragozova, PhD specialty Organization and Management (industry), Associate Professor in Professional Field 3.7. Administration and Management, scientific specialty "Economics and Management (by industry)", Head of the Department of "Economics and Management of Resources and Environmental Management" at the Faculty of Business Administration of the University of Forestry.

Reason for presenting the opinion: member of the scientific jury for the defense of the dissertation according to Order No. 1441/30.05.2022 of the Rector of the UNSS.

1. Information about the PhD student- The PhD student was trained in a doctoral program at the Industrial Business, Business Faculty of the UNSS in the scientific specialty Production Organization and Management (industry), according to the Order of the Vice-Rector for the NID of the UNSS No. 1606/11.07.2019 The training was carried out in a free form during the period 10.7.2019 - 20.5.2022.

In fulfillment of the minimum national requirements for the PhD, according to the attached reference, the author has submitted a dissertation /in English/, an abstract /in Bulgarian and in English/ and 4 publications: 1 independent article /in press/ and 3 the conference report /in co-authorship/. According to the set criteria Valdrin Dervishaj meets the minimum requirement /50 points/ for a submitted dissertation and its abstract and fulfills the minimum requirement for publishing articles and reports /30t./ having presented 1 independent article in refereed and indexed journals /30t./ and 3 conference reports in non-refereed editions /8.5t/, or a total of 38.5t.

2. General characteristics of the presented Ph.D. Thesis

The peer-reviewed scientific work developed by Valdrin Dervishaj has a total of 171 pages in volume. Structurally, it consists of an introduction, three sections and six appendices. The bibliographic reference includes 237 publications /in English/. The main text of the

dissertation, presented on 148 pages, includes an introduction and background of the research in the first chapter; introducing human capital theory alongside theories of motivation and leadership in chapter two; the methodology of the research in chapter three, as well as presentation of main results of conducted empirical research. The structure of the content is unconventional but logically sustained, following the line from defining the foundations of human capital, theories of motivation and leadership, to in-depth empirical research, the results of which are the conclusions drawn in the conclusion of the dissertation.

The scientific work is characterized by an originally formulated subject, object, goal and tasks of the research, a proposed and tested relevant methodical apparatus for performing the tasks and achieving the set goal of the research.

The literature is contemporary, covering major literary sources reflecting different schools in a wide range of fields.

The general goal of the PhD thesis is to analyze the effects of implementing leadership practices in innovation for the textile and garment industry in Kosovo, using modern research methods.

The content of the individual chapters shows that the set tasks have been completed and the set goal has been achieved.

In terms of content, the results achieved by PhD student Valdrin Dervishai can be summarized:

- In the first chapter, the general and specific objectives of the research are defined, the tasks are clearly set and the main research problem in the dissertation is formulated. The scope of the theoretical and applied research is outlined here, while at the same time the limitations of the research are set, completely correct. A generalized economic profile of Kosovo is made, as well as the current state of development of the textile and garment industry in the country. According to the dynamics of development of this sector and global competition, the author did not turn to competencies and abilities of human capital, as the main competitive advantage for achieving economic growth.
- In the second chapter of the study, an analysis of the state of Kosovo's economy is made, the demographic characteristics and economic indicators of the country are outlined. In this section, human capital and leadership theories are defined and analyzed in depth.

The author presents a rationale for the use of these theories in the dissertation research. It dwells on the challenges faced by leadership practices as they are implemented in the textile and garment industry in Kosovo. Emphasis is placed on innovation and innovative leadership practices. The main argument of the PhD student is that once imposed as a standard in practice, these leadership innovative practices will lead to a positive economic impact on this branch of the real economy.

- The third chapter presents the design and logic by which the study was conducted. In this section, the author presents his research approach. Here, he takes a deep look at

the various types of research methods, successively considering: the descriptive approach, the quantitative approach, the questionnaire as a research tool, the qualitative approach, etc. This chapter also presents the main empirical techniques applied in the process of empirical research in the dissertation.

- The fourth chapter presents the most essential information containing the obtained results and proof of the research hypothesis. It presents an analysis of the main results of an empirical study of textile and garment enterprises in Kosovo in three areas: human capital and investment in human capital, innovation as a growth factor, and innovation leadership in the surveyed firms in Kosovo. In summary, the main conclusions regarding motivating staff to use leadership innovative practices are presented.

3. Scientific and scientific-applied results.

Although unconventional in its sequence and structure, the presented scientific research achieves scientific and scientific-applied results that are significant for the theory and practice of innovative leadership and achieving better competitive advantages, through innovations in the creation of human capital with specific knowledge, skills and competencies. The developed author's methodology covers various methods that are suitable for obtaining reliable results. Thus, at the end of the development, the goal was achieved and logical conclusions and recommendations were formulated.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions.

The contributions of the work presented can be divided into two directions:

Scientific contributions:

- An in-depth study of human resource management theories, including motivation theories and leadership theories, are presented in the context of their application to achieve innovative growth in the textile and apparel industry.
- A wide range of micro and macro data on the industrial development in Kosovo and human capital are processed, which contribute to the generation of scientific knowledge to enrich the scientific literature on industrial development in Kosovo.

Scientific and applied contributions:

- An author's methodology has been developed, which combines various research methods, combining methodological tools for the analysis of the leadership of human factors and for the analysis of the innovative potential of companies. The peculiarity of the developed methodology is that it is intended for a specific subject: textile and sewing enterprises in Kosovo.
- In the applied part, summaries of a large-scale analysis of the textile and garment industry in Kosovo have been conducted and presented. The author reveals the current state of this industry, as well as makes predictions for the future development of the sector.

- On the basis of collected quantitative and qualitative data for a large number of companies from the textile and garment industry in Kosovo, an in-depth analysis of the leadership practices used in the management of human capital on one hand, and in the use of innovation to promote growth, on the other.
- Contributory moments are also found in the conducted analysis of the possibility of encouraging and motivating staff through the use of innovative leadership practices.

5. The publications related to the scientific development are presented.

Four dissertation publications are presented, which reflect research conducted and results obtained in the course of work on the dissertation.

6. Abstract

The submitted abstract meets all requirements such as volume, structure and content. It reflects the most important elements of scientific research.

7. Critical Notes, Recommendations and Questions.

I consider that the presented dissertation work is the personal work of the doctoral student. My main recommendation is for the author to continue his scientific research in the field of motivational leadership and to present their results to theory and practice. I have no critical notes.

Everything presented here gives me the reason to vote with a positive vote for awarding the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Organization and management of production (industry)" to Valdrin Dervishaj.

Prepared the opinion:

Assoc. professor. Dr. Elena Ilijeva Dragozova

Sofia, 10.08.2022